

—š— **Solska mladina v Gotovljah** je naredila dne 26. pret. mes. izlet na goro Oljko. Krasno vreme, vožnja po železnici, slikovit razgled, veselo petje, razne igre — vse to ostane otrokom v trajnem spominu.

—š— **Nemška šola v Hraštniku** dobi letos jeseni četrti razred, ki bo skrbel za pomembnejše slovenske dece.

Tržaške vesti.

—t— **Veroučitelj tržaških občinskih šol** je mestni svet o priliki povišanja učiteljskih plač tudi povišal plače. Pri razpravah o tej točki je prišlo do klasičnih izjav. Posnemamo po poročilu „Edinosti“ z dne 30. julija: Cerniutz (soc. dem.) se je izjavil proti temu, da bi plačevala občina veroučitelje, češ, naj jih plača oni, ki jih potrebuje. — Mrak (lib.) pravi, da občina ne more predlagati zakona, ki določa, da se mora poučevati v šolah tudi verouk. — Pitoni (soc. dem.) pravi, da zna, da občina veroučiteljev ne more odpraviti. Zato pa ni potreba, da bi se jim povišalo plačo. Predvsem oni nimajo potrebe, da bi imeli družino, a poleg tega zaslužijo tudi z verskimi funkcijami. Ako zaradi draginje ne morejo izhajati, se lahko obrnejo na škofijsko kurijo, da jim dovoli povišati takse za maše.

—t— **Odgovor „Slovenec“**. V slovenskem jeziku pisan klerikalni list „Slovenec“ je pred dobrim mesecem napadel tržaško slovensko učiteljsko na neverjeten denunciantski način. V eni številki „Tovariša“ se je potem obljubilo čednemu „Slovenec“ tak odgovor, ki bo urednikom najbolj neprijeten. In res, še preden smo sami pričakovali, je odgovor že tu. Dala ga je naša šolska oblast s tem, da nam je uredila prejemke, ki so v veljavi s 1. julijem t. l. Boljega odgovora se „Slovenčev“ uredniki v svoji velikanski ljubezni do slovenskega naprednega učiteljskega pač niso nadejali! — Saj tak odgovor je edino primeren takim zavistnim in škodoželjnim ljudem. — V koliko so pa naši tovariši na tržaškem to zaslužili, pokaže njegova udeležba pri Zvezini skupščini v Novem mestu.

Goriške vesti.

—g— **Grahovo ob Bači**. K vsoti 200 kron, ki jo je sklenilo plačati „Tolminsko učiteljsko društvo“ družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za obrambni sklad, so poleg že objavljenih prispevali sledeči: Albina Gerželj 3 K, Valentin Katnik 2 K, Stanko Trdan 2 K, Janko Gerželj 5 K, Anton Stres 3 K, Ivanka Mozetič 3 K, Oblesček 2 K. Nabranih je do sedaj 195 K 70 v. Hitro še ostali! M.

—g— **Imenovanje razpisanih služb v goriški okolici**. Učiteljem-voditeljem so imenovani: Maks Kuntih za Dol pri Opatjem-selu; Karel Fiegl za Plave; Viktor Zgonik za Sv. Tomaž; Pavel Toroš za Vedrijan; Bih. Orel za Višnjevik; Pavel Toroš za Vedrijan; Filip Podgornik za Gorenjo Tribušo; Andr. Vodopivec za Gojače; Al. Vodopivec zač. za Podlako; učit. kandidat Kacafura za Kostanjevico; Ant. Tušar zač. za Vrtovin; I. Reja za Ljeto-Zavrh; Franc Podgornik za Vrta-Gorenji Lokovec. Na mesta nadučiteljev pridejo gg.: Jos. Zajec v Lig; Rih. Orel zač. v Šmarje; Franc Troha zač. v Lokovec. Na mesta učiteljev pridejo gg.: Pavel Plešničar v Ajdovščino. Franc Zorn v St. Andrež; Albin Štritar in Emil Zorn zač. v Solkan; Franc Gabrijelič v Ložice; Furlani ml. zač. v Prvačino. — Na učiteljska mesta so imenovane gospi: Ljudm. Grlin za Grgar; R. Kuntih zač. za Skrlje; Otilija Strel za Šmarje; I. Tomažič zač. za Vitovlje; kand. Mlekuš zač. za Lokovec. Učiteljsko mesto za Kamnje se zopet razpiše. Nekatera imenovanja učiteljskih služb se izvrše tekom meseca avgusta.

—g— **Iz ožje seje c. kr. okr. šol. sveta sežanskega** dne 20. julija, odnosno pomnožene dne 23. julija t. l. — Na prošnje šol. vodstev se dovoli razne popravke na šolskih stavbah. Pri šol. posloju v Škrbini se sklone prizidati klet. Nekaterim kolegom se je nakazalo 369-60 K za pouk verstva v Štomažu. Odborilo se je v Kobljeglavi določeno stavbišče za novo šolsko poslopje, oziroma ako bi se ne moglo tega kupiti, se naroča županstvu, da odbere drugo. Ustanovila se je nova enorazrednica na Brjah pri Gorjanskem, ki se otvori (ako zadoste občani na Brjah zahtevam okr. šol. sveta) l. 1911. Sklenilo se je ustanoviti ekspozituro v Dutovljah pri Tomaju, ako bodo to tudi deklice obiskovale, ki pohajajo sedaj v privatno šolo v Tomaju. Prošnja občanov na Ivanjemgradu glede osnove ljudske šole se zaradi manjkajočih predpogojev zavrne. Prošnja za razširjenje enorazrednice v Štorjah v dvorazrednico se začasno odloži. Odobri se računski sklep okraj. šol. zaloga za l. 1908. — Predsedništvo je poročalo, da je proti kupljenemu zemljišču za novo šolsko poslopje v Komnu vložen od nekajih občanov v Komnu priziv. Sklenilo se je ga predložiti deželnemu šol. svetu v rešitev. — K zgradbenemu prostoru v Kostanjevici se je sklenilo pozvati županstvo, da odkupi še zraven ležeče zemljišče za šolski vrt. Sklenilo se je obzidati in ograditi šolsko dvorišče v Gorjanskem ter odstopiti en del tega cestnemu

odboru proti plačilu 500 K. — Istotako se ogradi šolski vrt in dvorišče v Avberju. Glede zgradbe šolskega poslopja v Šempolaju se ponujano zemljišče odobri. Občini se odstopi svoječasnno staro šolsko poslopje, ako prepusti šolskemu svetu brezplačno novo stavbišče ter prispeva s 1000 K za robote in 500 K v denarju. Na petrazrednici v Sežani se je sklenilo za V. razred ustanoviti s prihodajim šolskim letom paralelko, a v Komnu, za okoliške šole mesto kateheta s prejemki III. plač. vrste. — Definitivno se namesti Josipa Rustja v Mavhinja in Macarolovo v Povirju. Premeščeni so bili kolegi: Mahorčič v Lipo, Trčon Val na Voljčijgrad, Macarol v Tomačevo, Caharija v v Orlak in Vičič v Štomaž; kolegije Fakinova v Šempolaj, Trpinova v Repentabor in Gasparijeva v Kostanjevico. Nanovo so nameščeni učiteljski kandidati: Cernatič Josip v Komen, Šeuka Fran v Povir in Fakin Vinko v Nabrežino. — Prošnje učiteljskih kandidatov so se morale vse zavrniti, ker ni v okraju razpoložljivih mest za ženske učit. osebe. Š.

—g— **Iz Komna poročajo**: Učitelji iz našega okraja, ki se udeležijo kmetijskega tečaja v Gorici, so: Anton Fakin ml, nadučitelj v Kostanjevici, Srečko Stres, učitelj-voditelj v Škrbini, L. Arko, nadučitelj v Lokvi, in J. Ravbar, nadučitelj v Zgoniku. Naj bi pouk, ki ga bodo na kmetijski šoli črpali, prišel v dobrobit šolski mladini in narodu našemu! — Znano je, da so v komensko petrazrednico vsolane vasi: Komen, Preserje, Volčijgrad, Tomaževica in Malidol. — Poslednje tri vasi so izprošile svojo samostojno enorazrednico, in c. kr. deželni šolski svet je dovolil zaradi oddaljenosti od šole Volčijgradcem enorazrednico in baš tako enorazrednico skupno za vasi Tomaževica in Malidol, ki bo v Tomaževici. — V bodočem šolskem letu bodo tedaj otroci teh treh občin iz komenske šole izsolani, a v Komnu ostane vseeno petrazrednica za Komen-Preserje. — Učiteljem-voditeljem v Volčjemgradu je imenovan Valentin Terčon, učitelj v Orlaku pri Sežani, in v Tomaževici pa Jos. Macarol, učitelj v Nabrežini. — Dne 23. t. m. je bila seja občinskega v pomnoženega okrajnega šol. sveta in izvršila so se razna učiteljska imenovanja. Učiteljska zastopnika sta naprošena, da dotična imenovanja objavita v „Učiteljskem Tovarišu“. — Pravkar je izšla imenitna knjiga „Erfahrungen und Ratschläge aus der Schule und für die Schule“, ki jo je spisal Hans Trunk. Dobiva se pri Pichler's Witwe, Dunaj, V. Margaretenplatz 2. — Knjiga broji 261 strani in stane prav lečno vezana 6 K. Hans Trunk je imeniten pedagog, pisatelj, ravnatelj učiteljskega in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Gradcu. — Sedaj je dovršil svoje 40-letno jako plodovito delovanje na šolskem polju. — Vse, kar je videl, slišal in sam poizkusil kot učitelj, ravnatelj in nadzornik, nam v tej knjigi predločuje in podaja dobrih nasvetov; hvale, kar je dobrega, a tudi graja, kar je slabega. — V svojem predgovoru piše, da je ta knjiga njegov testament, ki ga izroča učiteljsstvu v upoštevanje. Sklepa pa z Hoffmannovimi besedami:

„Immer vorwärts laßt uns streben,
dem Berufe treu ergeben,
unsrer Pflichten uns bewußt.
Und vor allen Dingen Wahrheit
und in allen Dingen Klarheit,
das sei unsre Ehr' und Lust!“

Knjiga ima različna poglavja, in sicer: I. Die Persönlichkeit des Lehrers. II. Die Schulaucht. III. Der Unterricht im allgemeinen. IV. Die einzelnen Unterrichtgegenstände. V. Die schriftlichen Arbeiten und ihre Verbesserung. Vsako poglavje ima poleg tega še po več odstavkov. — Končno je priobčen „Sachregister.“ Za sedaj toplo priporočam to knjigo v nabavo. V prihodnji številki „Učiteljskega Tovariša“ pa izpregovorim kaj več o tej imeniti knjigi.

A. L.

Istrske vesti.

—i— **Krščansko-socialni program v Istri**. Naše klerikalce veseli, da so se tudi v Istri začeli pojavljati klerikalci. To je bilo tudi pričakovati. Narodna ideja rodi v Istri jako lepe sadove. In pričakovati je, da bo prav kmalu slovenski in hrvaški narod toliko napredoval, da se bo podal v poslednjo bitko z Lahi, v kateri mora tudi končno zmagati. Klerikalci pa tega ne morejo videti, da bi se kak narod narodno emancipiral in gospodarsko povzdignil, ker v tem hipu je tak narod nedostopen za razne klerikalne mahinacije. Tako je tudi v Istri. Osrednji klerikalni komando, katerega štab se nahaja na Dunaju na vseučiliškem trgu — pri jezuitih, je zaradi tega izdal parolo, da se mora narodnostno gibanje v Istri nadomestiti s klerikalno politiko. Žalostno je le, da nekateri istrski rodoljubi še zdaj ne vidijo, od kod izhaja vsa ta klerikalna politika.

—i— **Novi ravnatelj kastavskega učiteljskega**. Glavni učitelj na učiteljskem v Kastvi Vladimir Nazor je imenovan ravnatelj tega zavoda.

—i— **Glavna skupščina hrv. akad. ferialnega društva „Istra“** se letos vrši v Pazinu dne 13. avgusta v prostorih „Narodnega doma“ s tem-le dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika poslednje skupščine. 3. Poročilo upr. in revizijskega odseka. 4. Volitev novega odbora. 5. Organizacija društvenega dela. 6. Slučajnosti. Ker se bo istega

dne vršil tudi sokolski zlet, se nudi članom lepa prilika, da združijo poučno z zabavnim, koristno s prijetnim. Glasom § 8. poslovnika se imajo eventualni predlogi predložiti pisмено najkasneje tri dni pred skupščino.

Splošni vestnik.

Posebni vlak k „Zavezini“ skupščini v Rudolfovo odhaja dne 6. tm. iz Ljubljane — južni kolodvor ob 10. dopoldne, dol. kolodvor 10-11, Grosuplje 10-53, St. Vid pri Zatičini 11-43, Trebnje 12-30 in pride v Rudolfovo 1-08. — Iz Rudolfovega odhaja dne 7. t. m. zvečer ob 9., Trebnje 9-38, St. Vid pri Zatičini 10-18, Grosuplje 11-07, Ljubljana dol. kol. 11-48, juž. kol. 11-59. — Vozni listki imajo navadno ceno in veljajo za tja in nazaj, pri povratku so porabni tudi za navadne vlake.

K desetletnici „Slom. Zveze“ bi priporočali Slomškarjem, da oddajo slavnostni govor vsekakor tov. Ravnikarju, ki je vaju imeti slavnostne govore! Se li ni še nič sam ponudil? Sicer pa, saj smo že skoro pozabili, da on ni „izviren“ in da se spodobijo, da ob taki svečanosti govori kak pristen Slomškar. Pač težko je bilo izbirati, in mi vemo, da so bili pri tem v silni zadregi. Radovedni smo pa, kako bo masa in večina zadovoljna, ko referent pride k dobi uskoštva in koristolovstva? Če je zgodovinar vesten, nikakor tega ne bo prezrl, mogoče pa, da iz usmiljenja do večine izpusti ali pa zasučje referent ta kapitel. Vemo pa že vnaprej, da večina ravno s tem referatom ne bo zadovoljna, ker je prenasilna in ekstremna, medtem ko bo referent (Jos. Novak) precej zmern in obziren. — Glavni del za večino bo pa itak v „Unionu“, kjer bodo jedli in pili, saj to „Slov.“ (št. 174) sam poudarja, ko pravi: „Zlasti vabimo somišljenike tudi na komerz...“ Opozarjamo pa ljube naše tov., naj se pazijo, da v „Unionu“ kdo ne sne „zelenega volka“ in se ne zastruji, ker bi bila to nesreča za slovenski narod!

Vračunanje velikih počitnic v šolsko prakso. Naučno ministrstvo je izdalo na deželne šolske svete ukaz, da se morajo odslej dalje provizoričnim učnim osebam vštevati tudi velike počitnice v službeno dobo.

V Mahrovem nemškem trgovskem učnem zavodu v Ljubljani je bilo minolo šolsko leto izmed 130 gojencev 81 Slovanov, 28 Italjanov in samo 20 Nemcev, in vendar je sovražnik vsega slovenskega.

Odprava konkordata v Avstriji. Dne 1. tm. je poteklo 40 let, odkar je odpravljen v Avstriji konkordat. Konkordat je dajal duhovščini nadzorstvo nad šolo, nad zasebnim in javnim življenjem, duhovščina je bila s pomočjo konkordata neomejena gospodarica v državi. Konkordat je odpravljen; 40 let poteka. Ali pa kaj čutimo to odpravo? Ni! Da, zgodilo se je celo to, odkar je odpravljen konkordat, da ima duhovščina v Avstriji dandanašnji v državi še večjo moč nego jo je imela pred 40 leti!

Zahvala.

Povodom smrti moje nepozabljene soproge Marije Rajšp, roj. Baumgartner, sem dobil od slavnega društva „Jubilejska samopomoč“ takoj izplačan znesek 476 K.

Imenovanemu društvu se za točno izplačilo kar najsrčnejše zahvaljujem in ga vsemu slovenskemu učiteljsstvu toplo priporočam.

Matevž Rajšp,
nadučitelj v p.

Maribor, dne 1. avgusta 1910.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1954. Kranjsko. 190 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli na Brezovici je stalno oddati izpraznjeno učno mesto z zakonitim prejemkom.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 25. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 20. julija 1910.

St. 2219. 1—1

V šolskem okraju Ljubljanske okolice se razpisujejo naslednje nadučiteljske službe z zakonitim prejemkom v stalno nameščenje:

1. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli s šestimi vsoporednicami v Spodnji Šiški;
2. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli z dvema vsoporednicama pri D. M. v Polju;
3. nadučiteljska služba na trirazredni ljudski šoli na Ježici.

Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh nadučiteljskih služb je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 27. julija 1910.

St. 1528. 192 1—1

Na enorazrednici v Šmartnem se razpisuje učiteljsko in voditeljsko službo z zakonitim prejemkom v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,
dne 28. julija 1910.

St. 1828. 1—1

Na petrazredni ljudski šoli v Krškem se razpisuje s tem nadučiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 28. avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 28. julija 1910.

St. 1501. 191 1—1

Na trirazredni ljudski šoli na Bohinjski Bistrici se ima izven statusa namestiti služba nadučitelja s postavnimi prejemki in z naravnim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do konca avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 25. julija 1910.

St. 1715. 1—1

Na trirazredni ljudski šoli na Suhorju se razpisuje učno mesto v stalno oziroma začasno nameščenje.

Zadostno opremljene prošnje je službenim potom semkaj vlagati do 24. avgusta t. l.

Moški prosilci imajo prednost.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,
dne 28. julija 1910.

St. 1519. 189 1—1

Na enorazredni ljudski šoli na Planini nad Jesenicami se bo stalno namestila služba učitelja in šolskega voditelja z zakonitim prejemkom in z odškodnino za stanarino.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 15. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 20. julija 1910.

Zagrebski Franck
priporočamo *najboljši* pridatek!
kat priznava kat lovniško znamko

Če od jedi Želod'e tišči
FLORIAN
pij! 52—28

Krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!
Ljudska kakovost liter K 2-40
Kabinetna kakovost . . 4-80
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.
Svarilo pred ponaredbami.

Našim rodbinam
priporočamo 52—12
Kolinsko cikorijo